

Evaluatierapport
Scaldis Applied Research Centre (SARC)

HZ University of Applied Sciences

**De kracht van
kennis.**

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag
T (070) 30 66 800
F (070) 30 66 870
I www.hobéon.nl
E info@hobéon.nl

Evaluatierapport **Scaldis Applied Research Centre (SARC)**

HZ University of Applied Sciences

Hobéon® Management Consult BV

Datum:

7 november 2016

Commissie:

Drs. F.M. Brouwer

Prof. dr. N.L.U van Meeteren

Dr. A.A.L.M. Lombarts

I.A.M. van der Hoorn, MSc

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting en aanbevelingen	1
1. Opdracht en werkwijze	5
2. Missie en onderzoeksprofiel	7
3. Portfolio	9
4. Interne en externe samenwerkingsverbanden	13
5. Inzet van mensen, middelen en organisatorische randvoorwaarden	17
6. Output, impact en waardering	19
BIJLAGE 1 Samenstelling commissie	21
BIJLAGE 2 Programma visitatie	23
BIJLAGE 3 Onafhankelijkheidsverklaringen	25

SAMENVATTING EN AANBEVELINGEN

Een evaluatiecommissie onder voorzitterschap van Hobéon voerde een onderzoeksevaluatie bij het Scaldis Applied Research Centre (SARC) opgericht door HZ University of Applied Sciences. SARC bestaat uit het Kenniscentrum Kusttoerisme dat is opgericht in 2006 en het lectoraat Healthy Region dat van start is gegaan in juni 2015. Het Kenniscentrum wordt aangestuurd door de coördinator mevrouw Tempelman BSc. Voor het lectoraat Healthy Region is Prof. dr. Timmermans aangesteld als lector. Laatstgenoemde is tevens verbonden aan de Universiteit van Antwerpen. In dit rapport staan de bevindingen en aanbevelingen van de evaluatiecommissie vermeld.

Voorafgaand aan de beoordeling per onderwerp merkt de commissie op dat, ondanks dat de evaluatie hoofdzakelijk gericht was op de vorm en inhoud/structuur en het functioneren van SARC, de in dit rapport genoemde aanbevelingen niet noodzakelijkerwijs uitsluitend en alleen neergelegd worden bij SARC. Het management van HZ University of Applied Sciences speelt evenzeer een belangrijke rol in vorm, inhoud en functioneren van de SARC-onderzoeksgeledingen. Een aantal van de aanbevelingen is dan ook niet (alleen) van toepassing op SARC, maar (ook) op het management.

Hieronder volgt per beoordeeld onderwerp een korte samenvatting met daarbij de belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen op het betreffende onderwerp.

Missie en onderzoeksprofiel

SARC is een expertisecentrum voor praktijkgericht onderzoek, dat is samengesteld uit twee onderzoekseenheden – Kenniscentrum Kusttoerisme en lectoraat Healthy Region - die elk een eigen geschiedenis hebben. De beide onderzoekseenheden hebben tot doel bij te dragen aan het realiseren van de missie van SARC, die erop gericht is om “innovatieve oplossingen te realiseren voor vraagstukken met betrekking tot gezond leven en recreëren in een kustregio, door cross-overs te maken tussen deze tot nu toe gescheiden werelden”¹. Deze missie past bij het profiel van HZ University of Applied Sciences en sluit aan op de regionale agenda. De creatie van cross-overs is in de ogen van de commissie zeker interessant en relevant. De commissie constateert dat in de missie niet wordt gesproken over de betekenis van SARC voor het onderwijs.

Het onderzoeksprofiel van SARC is nog sterk gekleurd door de twee samenstellende delen. Het onderzoeksprofiel van het Kenniscentrum Kusttoerisme heeft zich de afgelopen jaren duidelijk uitgekristalliseerd. Het onderzoeksprofiel van het relatief jonge lectoraat Healthy Region wordt naar zeggen gevormd door onderzoek naar ‘positieve’ gezondheid. Dit is een relatief nieuwe ontwikkeling binnen de gezondheidszorg, die door de verbinding met het Kenniscentrum Kusttoerisme tot een onderscheidend en betekenisvol onderzoeksprofiel zou kunnen leiden. Concretisering ervan moet nog blijken in de nabije jaren.

Aanbevelingen

- De commissie adviseert het lectoraat om de missie aan te vullen met een zin/passage over de betekenis van SARC voor het onderwijs.
- Ter aanscherping van het onderzoeksprofiel van met name het lectoraat, maar ook van SARC als geheel, is een **verdere doorgronding en scherpere formulering van het concept Healthy Region raadzaam.**
- Ter aanscherping van het onderzoeksprofiel van het lectoraat is definiëring **en afbakening van het beoogde onderzoeksprogramma noodzakelijk.**
- De commissie raadt SARC aan om ook vooral door te gaan met het ontwikkelen van cross-overs tussen kusttoerisme en gezonde regio.
- **Onderdeel van een scherpere profilering is tevens een plaatsbepaling in onderzoeksmethodologieën.**

¹ Bron: Kritische reflectie ten behoeve van de visitatie van Scaldis Applied Research Centre, HZ University of Applied Sciences, d.d. 27 mei 2016, pagina 7

Portfolio

In het portfolio is de geschiedenis van SARC nog duidelijk zichtbaar. Het portfolio van het Kenniscentrum Kusttoerisme bestaat met name uit publicaties in (wetenschappelijke) tijdschriften en zelf uitgegeven publicaties. De 'productie' is indrukwekkend te noemen en sluit over het algemeen goed aan bij de drie thema's die het Kenniscentrum heeft benoemd als speerpunten.

De artikelen die het lectoraat in haar relatief korte bestaansperiode heeft gepubliceerd lopen qua onderwerpen nog behoorlijk uiteen. Dit leidt er voorsnog toe dat er weinig focus zichtbaar is in de publicaties van het lectoraat, zo stelt de commissie vast. De opdrachten die studenten vanuit het lectoraat uitvoeren liggen daarentegen veel duidelijker binnen het profiel en de onderzoeksthema's van het lectoraat.

De commissie is enthousiast over de ontwikkeling van de zogenoemde Special Interest Group (SIG), waarin onderwijs, overheid, onderzoek en organisaties uit de gezondheidszorg en de vrijetijdsector met elkaar gaan werken aan een meerjarig onderzoeksprogramma met innovatieprojecten. De cross-overs die hiermee ontstaan, zullen het onderzoeksprofiel van SARC verder aanscherpen, zo is de verwachting.

Aanbevelingen

- De commissie raadt aan **de ontwikkeling naar gezamenlijke onderzoeken van het Kenniscentrum en het lectoraat heel systematisch aan te pakken.**
- De commissie adviseert SARC om **scherp te selecteren in de uit te voeren opdrachten** ten einde de opdrachten/het portfolio aan te laten sluiten bij de vastgestelde inhoudelijke thema's.
- Wees trots op hetgeen SARC tot nu toe heeft bereikt, breng het portfolio (gewenste onderzoeksprofiel) duidelijk in kaart en draag dit uit naar de omgeving.
- Bouw verder voort op de actuele nationale en internationale ontwikkelingen in het (praktijk)onderzoek, waaronder zeker ook de Nationale Wetenschapsagenda, het Bedrijfslevenbeleid van de meest relevante Topsectoren Creatie Industry, Water, Life Sciences and Health en de Agenda praktijkgericht Onderzoek HBO Health.

Interne en externe samenwerkingsverbanden

De commissie is zeer positief over de hoeveelheid, de intensiteit en de relevantie van de samenwerkingsverbanden van zowel het Kenniscentrum als het lectoraat. De opdrachtgevers en werkveldvertegenwoordigers waarmee de commissie sprak, zijn zeer tevreden over de bijdrage van beide onderzoekseenheden en zij geven allemaal aan dat zij de samenwerking willen continueren en bij voorkeur een nog structureler karakter willen geven. SARC is eveneens actief betrokken in een aantal relevante (internationale) samenwerkingsverbanden met/van kennisinstellingen, zo constateert de commissie, waarbij de keuzes in het netwerk ook aan moeten sluiten bij de missie en het profiel van SARC.

Intern zijn het Kenniscentrum en het lectoraat verbonden aan en betrokken bij verschillende opleidingen. De meerwaarde van SARC is hierin onder andere betrokkenheid bij de ontwikkeling van de onderzoekslijn en van minoren, inbreng van casus en onderzoeksprojecten, en deskundigheidsbevordering (onderzoeksvaardigheden) van docenten.

Aanbevelingen

- De commissie beveelt aan om samen met de partners systematisch uit te zijn op de ontwikkeling van cross-overs in samenwerkingsverbanden die de inhoudelijke cross-overs handen en voeten kunnen geven en daarbij wel steeds de programmatische beginselen en vraagsturing scherp voor ogen te houden. Door de samenkomst van partners uit beide sectoren (toerisme en gezondheidszorg) te faciliteren, kunnen interessante nieuwe ideeën ontstaan waaraan SARC een bijdrage kan leveren.
- **De commissie wil het lectoraat meegeven in de gaten te houden dat het onderzoek van de Universiteit van Antwerpen (UvA) (gezondheidswetenschappen) en het University College blijft aansluiten bij de missie en onderzoeksprogrammering van het lectoraat (gezonde regio, positieve gezondheid).**

- De commissie denkt dat het goed is om samen met de onderwijsorganisatie te investeren in **interdisciplinaire projecten, waarbij (docenten en studenten uit) meerdere opleidingen/disciplines (waaronder zorg, toerisme en technologie) worden betrokken.**

Inzet van mensen, middelen organisatorische randvoorwaarden

SARC beschikt over goed eigen verdienvermogen. Het weet zelf een aanzienlijk bedrag aan subsidies en facturatieopdrachten binnen te halen. SARC kent een kwalitatief goede werkgroep met een lector, docentonderzoekers, projectmedewerkers en promovendi. **Voor de verdere ontwikkeling van het gewenste specifieke onderzoeksprofiel is echter meer eigen investering nodig van de hogeschool. Het is goed dat dit door het management wordt ingezien en dat hier op korte termijn ook in zal worden voorzien.** Hetzelfde geldt voor het scheppen van de juiste voorwaarden om ervoor te zorgen dat docenten geconcentreerder met onderzoek bezig kunnen zijn. Daarnaast moet de programmering worden aangepast aan de personele capaciteit of, andersom, moet de personele capaciteit worden aangepast aan de programmering.

De commissie moedigt het College van Bestuur aan om zijn plannen – meer eerste geldstroom investeren in onderzoek en meer tijd voor onderzoek door docentonderzoekers – tot uitvoering te brengen. Het HRM-beleid moet daarbij ook loopbaantrajecten in de 'onderzoekspoot' ontwikkelen.

Aanbevelingen / Aanmoedigingen

- De commissie ondersteunt de plannen van het College van Bestuur – meer eerste geldstroom investeren in onderzoek, meer tijd voor onderzoek door onderzoekersdocenten, uitbreiding aantal lectoren – en moedigt hem aan deze plannen in samenwerking met o.a. SARC tot uitvoer te brengen.

Output, impact en waardering

De commissie concludeert dat SARC een relevante bijdrage levert aan de (kennis)ontwikkeling van het toerisme aan met name de Zeeuwse kust. Steeds meer wordt SARC, door zowel partnerinstellingen als door het werkveld, gezien als de kennispartner voor met name aan kusttoerisme en gezonde regio gerelateerde vraagstukken. De door SARC opgestelde publicaties en ontwikkelde producten worden in het werkveld gebruikt en op onderdelen ook reeds geïmplementeerd, zo concludeert de commissie.

De impact van SARC op het onderwijs is met name waarneembaar bij docentonderzoekers en studenten die actief betrokken zijn bij onderzoeken van het Kenniscentrum of lectoraat.

Aanbevelingen

- **De commissie adviseert SARC om impactmetingen uit te voeren, waarbij niet alleen naar meningen wordt gevraagd maar ook het daadwerkelijke gebruik van producten, diensten en performances wordt gemeten.**
- De commissie raadt SARC en de Academies voor Economie & Management en Welzijn & Zorg aan om na te denken over een manier waarop nog meer studenten kunnen profiteren van de expertise van het Kenniscentrum en het lectoraat.

1. OPDRACHT EN WERKWIJZE

Scaldis Applied Research Centre (SARC)

Scaldis Applied Research Centre bestaat uit twee onderzoekseenheden. Dit is allereerst het Kenniscentrum Kusttoerisme dat in 2006 in samenwerking met NHTV is opgericht. In 2015 is het lectoraat Healthy Region opgericht, dat eveneens is ondergebracht binnen SARC. Prof. dr. Olaf Timmermans is in juni 2015 aangesteld als lector.

SARC bedient een aantal opleidingen binnen HZ University of Applied Sciences. Dit zijn de hbo-bacheloropleidingen Vitaliteitsmanagement & Toerisme, Sport & Bewegingseducatie én International Business and Languages met profiel toerisme. Het lectoraat Healthy Region is bovendien verbonden aan de opleidingen Social Work, Verpleegkunde en Pedagogiek.

Context van de evaluatie

De invoering van het landelijk kwaliteitszorgstelsel voor onderzoek in het hbo is het kader waarbinnen deze evaluatie heeft plaatsgevonden. Een hogeschool wordt geacht het functioneren van kenniscentra en lectoraten extern te laten evalueren en dit systematisch aan te pakken. Over de systematiek en de uitvoering legt ze verantwoording af aan de Validatiecommissie Kwaliteitszorg Onderzoek (VKO). De onderhavige evaluatie maakt deel uit van dit kwaliteitssysteem.

De onderzoekswereld is stevig in beweging en praktijkgericht onderzoek heeft de afgelopen jaren stevigere positie verworven en aan kwaliteit en omvang gewonnen. Gelijk het meer traditionele onderzoek dient echter ook het praktijkgerichte onderzoek haar maatschappelijke en economische impact en waarde te verbeteren. Ook vanuit die gedachte is deze evaluatie uitgevoerd.

De onderzoekscommissie

De commissie is samengesteld in afstemming met Scaldis Applied Research Centre. Met goedkeuring van het College van Bestuur bestaat de onderzoekscommissie uit:

- de heer Fokke Brouwer, senior adviseur bij Hobéon – voorzitter
- de heer prof. dr. Nico van Meeteren, Executive Director en Secretaris Generaal van de Topsector Life Sciences & Health en hoogleraar fysiotherapie (functioning in chronicity) aan de Universiteit Maastricht – onderzoeks- en werkvelddeskundige
- mevrouw dr. Angelique Lombarts, eigenaar van Aloa Consultancy, adviesbureau op het gebied van city- en destiniatiemarketing, toerisme, recreatie en gastvrijheid en tevens lector bij de Hotelschool in Den Haag – onderwijs, onderzoeks- en werkvelddeskundige
- mevrouw Inge van der Hoorn MSc, adviseur bij Hobéon – secretaris

Commissieleden	Domein	Onderzoek	Onderwijs	Kwaliteitsmanagement
Fokke Brouwer		X	X	X
Nico van Meeteren	X	X	X	
Angelique Lombarts	X	X	X	

Een uitgebreidere beschrijving van functies en kennisgebieden vindt u in Bijlage 1.

Werkwijze

Voor de evaluatie van Scaldis Applied Research Centre is gebruik gemaakt van het 'Kader voor interne kwaliteitszorgsystemen voor praktijkgericht onderzoek', zoals dit is neergelegd door de BKO in het basisdocument Brancheprotocol Kwaliteitszorg Onderzoek (2009-2015). De hogeschool heeft ervoor gekozen nog dit oude protocol te hanteren, omdat de voorbereiding van de evaluatie al gestart was voor het nieuwe protocol (2016-2022) definitief is vastgesteld.

Vragen uit het Basisdocument BKO

Het rapport is geordend naar de vijf vragen uit het Basisdocument BKO.

1. Is er voldoende productiviteit, impact, waardering en erkenning op het gebied van:
 - a. kennisontwikkeling binnen het onderzoeksdomein;
 - b. valorisatie naar beroepspraktijk en maatschappij;
 - c. de betekenis voor onderwijs en scholing?
2. Vindt een en ander plaats vanuit een relevante en uitdagende missie en een helder onderzoeksprofiel?
3. Worden de missie en het onderzoeksprofiel geborgd door het portfolio en de wijze waarop het Kenniscentrum is georganiseerd?
4. Is de inzet van mensen en middelen daarbij toereikend in kwalitatief en kwantitatief opzicht?
5. Zijn de interne en externe samenwerkingsverbanden, netwerken en relaties daarbij voldoende relevant, intensief en duurzaam?

Het rapport heeft echter een andere opbouw:

- Hoofdstuk 2 behandelt de missie en het onderzoeksprofiel (BKO-vraag 2)
- Hoofdstuk 3 richt zich op het portfolio (BKO-vraag 3)
- Hoofdstuk 4 behandelt de interne en externe samenwerkingsverbanden (BKO-vraag 5)
- Hoofdstuk 5 gaat in op de organisatorische inbedding van de onderzoekseenheden en de inzet van mensen en middelen (BKO-vraag 4)
- Hoofdstuk 6 behandelt de opbrengst, impact en waardering van de uitgevoerde activiteiten (BKO-vraag 1).

De werkwijze

Het Kenniscentrum heeft een zelfevaluatie met onderliggende documentatie aangeleverd. Via aanvullende informatie en de site-visit is een volledig beeld ontstaan. Tevens zijn inhoudelijke publicaties steekproefsgewijs opgevraagd en beoordeeld.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 29 juni 2016. Het programma is opgenomen als Bijlage 2. De gesprekken konden in een open sfeer gevoerd worden en zijn aan beide zijden van de tafel als inhoudelijk diepgaand, boeiend en waar nodig (positief) kritisch ervaren. Het conceptrapport is op 9 september 2016 aan SARC aangeboden voor hoor en wederhoor.

2. MISSIE EN ONDERZOEKSPROFIEL

Bevindingen

Missie

HZ University of Applied Sciences (HZ) wil een erkende kennispartner zijn, met name regionaal, maar ook (inter)nationaal. Om dit te bewerkstelligen heeft HZ praktijkgericht onderzoek geïntegreerd binnen de organisatie en haar opleidingen. Ingezet is op Applied Research Centres, met een duidelijke verbindende lijn in het onderzoeksprogramma, namelijk 'Dynamische Duurzame Delta'. Dit HZ-brede onderzoeksprogramma richt zich op duurzame maatschappelijke en economische ontwikkelingen binnen een veilig, veerkrachtig en productief deltasysteem. Scaldis Applied Research Centre (SARC) is een expertisecentrum voor praktijkgericht onderzoek, gericht op de thema's vrijetijdseconomie (kusttoerisme) en Zeeland als gezonde regio, waarbij het zich vooral wil richten op de cross-overs tussen beide thema's.

Uit de ontvangen informatie en de gevoerde gesprekken is het de commissie duidelijk geworden dat SARC is samengesteld uit twee onderzoekseenheden die elk een eigen geschiedenis hebben. Dit zijn het Kenniscentrum Kusttoerisme en het lectoraat Healthy Region. De beide onderzoekseenheden hebben tot doel samen bij te dragen aan de realisatie van de missie van SARC. Deze luidt als volgt:

"SARC realiseert innovatieve oplossingen voor actuele en maatschappelijke vraagstukken met betrekking tot gezond leven en recreëren in een kustregio, door cross-overs te maken tussen deze tot nu toe gescheiden sectoren. Daarmee is SARC hét centrum voor praktijkgericht onderzoek naar gezond leven en recreëren in een kustregio."

De commissie is van oordeel dat de ruim geformuleerde missie, zoals hierboven omschreven, past bij een onderzoeksinstituut van HZ University of Applied Sciences gevestigd in de kustprovincie Zeeland. De link met de regionale agenda en de maatschappelijke relevantie worden expliciet benoemd. Het zoeken naar cross-overs tussen gezond leven en recreëren in een kustregio kan leiden tot interessante projecten en producten, zo verwacht de commissie. En winst is op dit vlak zeker te behalen.

Wat de commissie verder opvalt aan de missie, is dat hierin niet wordt gesproken over de betekenis voor het onderwijs. Het Kenniscentrum en het lectoraat zijn er natuurlijk niet alleen voor het oplossen van vraagstukken uit het werkveld. Het doel is ook om studenten en docenten hierbij te betrekken en hiervan te laten leren/profiteren. De commissie ziet wel dat er goede relaties zijn met het onderwijs en adviseert de ambities op dit gebied ook in de missie te benoemen, met name in termen van bijdrage aan de ontwikkeling van beroepskrachten in de relevante geledingen in de sectoren.

Onderzoeksprofiel

Het onderzoeksprofiel van SARC is nog sterk gekleurd door de twee samenstellende delen. Het onderzoeksprofiel van het Kenniscentrum Kusttoerisme heeft zich de afgelopen jaren duidelijker uitgekristalliseerd. Inmiddels kan men zeggen dat er drie onderzoeksthema's zijn waarop het Kenniscentrum zich met name richt. Dit zijn:

- Consumentengedrag
- Economische waarde en verdienmodellen
- Identiteitsgebonden innovatie van kustbestemming

Hiernaast is er het relatief jonge lectoraat Healthy Region, dat bij de start eveneens een drietal onderzoeksthema's heeft benoemd. Dit zijn:

- Healthy living
- Healthy hospitality
- Healthy lifestyle

Het lectoraat Healthy Region richt zich op 'positieve' gezondheid. Het doet onderzoek naar (omgevings)factoren die een positieve invloed hebben op de algemene gezondheid van mensen, te denken valt hierbij aan het 'blue zones' fenomeen en de kenmerken die deze gezonde regio's met elkaar delen.

Op basis van het portfolio (zie Hoofdstuk 3) – het lectoraat blijkt niet alleen onderzoek te doen naar positieve gezondheid, maar ook naar ziekten – raadt de commissie het lectoraat wel aan om het begrip Healthy Region nog verder te doorgronden, op zoek te gaan naar wat Zeeland wil (vraagsturing en -articulatie) en vervolgens een scherpere formulering van Healthy Region uit te werken, wat moet leiden tot een scherper profiel, meer focus in de onderzoeksopdrachten en daarmee een beter 'marktpotentieel'.

Onderdeel van een scherper onderzoeksprofiel is tevens een plaatsbepaling in onderzoeksmethodologieën. Zowel het Kenniscentrum als het lectoraat willen werken voor en samen met opdrachtgevers aan ontwerp en uitvoering van innovatieprocessen. Interventiegerichte onderzoeksconcepten, zoals beleidsonderzoek, transitie- en transformatieonderzoek, actieonderzoek, ontwerpgericht onderzoek en evaluatieonderzoek zijn daarbij passende types onderzoek, al dan niet ook in 'mixed methods' benaderingen. **We raden de onderzoekseenheden in ieder geval aan om hierin (een aantal) keuzes te maken en – zonder andere volledig uit te sluiten – ervaring en deskundigheid in met name die types van onderzoek op te bouwen.**

Conclusie en aanbevelingen

Het concept 'healthy region' is veelbelovend en door de verbinding tussen lectoraat en kenniscentrum is een onderscheidend en betekenisvol onderzoeksprofiel aan het ontstaan. De commissie raadt SARC aan om vooral door te gaan met het ontwikkelen van cross-overs.

Daarnaast is gerichtheid op positieve gezondheid en met name op 'functioneren' (zoals gedefinieerd in 'International Classification of Functioning, Disability and Health van de World Health Organisation) binnen de maatschappij, in plaats van op ziekte en (een deel van) de gezondheid(zorg) aan het ontstaan. Dit is een ontwikkeling die relatief nieuw is en verdere praktische en conceptuele uitwerking behoeft om daarmee vervolgens het onderzoeksprofiel van het lectoraat (en SARC als geheel) aan te scherpen. Met deze slag kan het lectoraat haar uniciteit, onderscheidend vermogen en marktpositie wellicht versterken.

3. PORTFOLIO

Bevindingen

Organisatorische inbedding

SARC valt administratief onder de Academie van Economie en Management en functioneel is ook de Academie voor Zorg en Welzijn betrokken. Deze betrokkenheid komt voort uit de door SARC ontstane koppeling tussen het vrijetijd domein en gezondheid, die ertoe heeft geleid dat ook docenten van de Academie voor Zorg en Welzijn als onderzoekers betrokken zijn bij SARC en er onderzoeksprojecten worden uitgevoerd binnen o.a. de opleiding Verpleegkunde.

Het lectoraat kent een tweemaandelijks intern lectoraatsoverleg waaraan de Deans van beide academies, de lector en de manager van SARC deelnemen. Met regelmaat zijn ook de academiectoren van beide academies aanwezig bij deze overleggen, zodat ook onderwerpen als financiën en de inzet van personeel besproken kunnen worden.

Portfolio

Kenniscentrum Kusttoerisme

Het Kenniscentrum Kusttoerisme richt zich op de volgende drie thema's:

- Consumentengedrag
- Economische waarde en verdienmodellen
- Identiteitsgebonden innovatie van kustbestemming

Het door SARC aangeleverde overzicht van publicaties is indrukwekkend, zeker gezien het feit dat de lijst slechts de publicaties betreft in de periode 2014-2016. Grofweg kunnen de publicaties worden opgesplitst in twee groepen: publicaties in (wetenschappelijke) tijdschriften en zelf uitgegeven themapublicaties. De thema's van de publicaties in tijdschriften passen bij de drie door het Kenniscentrum benoemde thema's.

De door het Kenniscentrum opgestelde themapublicaties, waarvan er jaarlijks ongeveer vier of vijf verschijnen, worden (financieel) mede mogelijk gemaakt door de provincie Zeeland. De themapublicaties hebben allemaal betrekking op het toerisme in Zeeland. Of alle publicaties echt aansluiten bij één van de drie thema's en of ze specifiek zijn gericht op kusttoerisme is in een aantal gevallen de vraag (o.a. Campertoerisme en Fietsknooppuntensysteem 2.0). De commissie begrijpt wel dat het Kenniscentrum deze onderzoeken op verzoek van de provincie uitvoert, het kan zinvol bijdragen aan de ontwikkeling van de samenwerkingsrelatie, maar wil er toch op wijzen dat de focus – kusttoerisme en dus niet toerisme in zijn algemeenheid – niet uit het oog mag worden verloren. De themapublicatie 'Gezondheidstoerisme in Zeeland' is een mooi voorbeeld van een samenwerking tussen het Kenniscentrum Kusttoerisme en het lectoraat Healthy Region.

Lectoraat Healthy Region

Het lectoraat Healthy Region heeft bij de start in 2015 eveneens een drietal onderzoeksthema's benoemd. Dit zijn:

- Healthy living
- Healthy hospitality
- Healthy lifestyle

Deze thema's, zo merkt de commissie op, lenen zich voor zeer uiteenlopende onderzoeken. Zo lijken onderzoeksprojecten over financiële misleiding bij kwetsbare ouderen, het maken van gezonde keuzes en zorgtoerisme nog niet direct aan elkaar gerelateerd. **Dat leidt er voorsnog toe dat er weinig focus zichtbaar wordt in het onderzoek van het lectoraat, mede gezien de voorsnog beperkte kwantitatieve en kwalitatieve personele capaciteiten (zie Hoofdstuk 5).**

De lijst met (wetenschappelijke) artikelen, zoals opgenomen in de Zelfreflectie, bevat een aantal artikelen die reeds voor de start van het lectoraat Healthy Region zijn verschenen. Zo staan er artikelen uit 2012 op de lijst waarvan de huidige lector één van de auteurs was. Deze onderzoeken gaan bijvoorbeeld over teamleren en innoveren in de verpleegkunde. De commissie ziet geen verbinding tussen deze onderwerpen en het profiel van het lectoraat. De onderwerpen lijken voort te komen uit de gezondheidszorgachtergrond en affiliatie(s) van de lector. Ook van een artikel als 'The patient's perception of a delirium: A qualitative research in a Belgian intensive care unit' (2016) vraagt de commissie zich af of dit echt past bij het lectoraat, of dat dit artikel eigenlijk beter past bij (en wellicht ook is geïnitieerd vanuit) het onderzoeksprofiel van de Universiteit van Antwerpen.

Van een lectoraat dat medio 2015 gestart is mogen anno 2016 niet of nauwelijks reeds wetenschappelijke publicaties verwacht worden. Rekening houdend met de gebruikelijke onderzoeks cyclus van idee tot publicatie was de commissie niet verrast geweest wanneer publicaties nog niet opgevoerd zouden zijn. Nu is de publicatielijst vooral een afspiegeling van de kwaliteiten van de functionaris en zijn affiliaties en die kwaliteiten overtuigen de commissie van het academisch potentieel dat de HZ met de lector heeft aangetrokken.

De opdrachten die studenten immers vanuit het lectoraat uitvoeren, liggen al veel duidelijker binnen het profiel van het lectoraat. Ter illustratie noemen we het onderzoek van Verpleegkunde-studenten naar de Power Nine, dit zijn de karakteristieken van gebieden waar mensen significant langer leven (gezonde regio's). Ook het project waarbij studenten Verpleegkunde onderzoek doen naar de inrichting en mogelijkheden van strandhuisjes voor mindervaliden of mensen met een ziekte, sluit bijvoorbeeld goed aan bij het thema Healthy hospitality en kan gezien worden als een vorm van zorgtoerisme, een van de mogelijke cross-overs tussen toerisme en zorg (en daarmee een combinatie van Kusttoerisme en Healthy Region).

De twee docenten die op dit moment bezig zijn met hun promotieonderzoek, richten zich ook op onderwerpen die aansluiten bij het onderzoeksprofiel van het Kenniscentrum en/of het lectoraat. Zo doet één van hen onderzoek naar de ontwikkeling van Zeeland als gezonde regio. De andere promovendus voert een onderzoek uit naar verbindingen tussen innovaties in kusttoerisme en regionale ontwikkeling.

HZ kent een aantal zogenoemde Special Interest Groups (SIGs). Dit zijn meerjarige lerende netwerken van professionals waarin overheid, onderwijs, onderzoek en organisaties samen komen om te sparren over uitdagingen en knelpunten op bepaalde vlakken. Gezamenlijk committeren de partijen zich aan een meerjarig onderzoeksprogramma met innovatieopdrachten. Het onderwijs zorgt voor de onderzoekscapaciteit in de vorm van studenten en docent-onderzoekers. Tot 2015 waren er vier SIGs (Sociale Innovatie, Zeeuws Model Ouderenzorg, Smart Energy Systems en Bouw Innovatie Zeeland). Vanuit SARC is een SIG 'Gezonde Regio' opgestart waarin mensen uit de gezondheidszorg en vrijetijdssector bij elkaar komen. Sinds 2015 zijn er al twee SIG-bijeenkomsten georganiseerd. Dit vormt een voedingsbodem voor nieuwe projecten, aldus de lector en de coördinator van het Kenniscentrum. De commissie vindt dit een mooie ontwikkeling en moedigt de SIG van harte aan.

Conclusie en aanbevelingen

In het portfolio is de geschiedenis van SARC nog duidelijk zichtbaar. Er is duidelijk sprake van twee aparte portfolio's. **De commissie raadt aan de ontwikkeling naar gezamenlijke onderzoeken heel systematisch aan te pakken en het niet alleen een organisch proces van 'naar elkaar toegroeien' te laten zijn.** Dit kan bijvoorbeeld door bij de bemensing van onderzoeksprojecten goed te letten op de samenstelling van de projectgroepen en op de netwerken in de regio die erbij betrokken worden. Essentieel bij de systematische aanpak is de permanente en expliciet betrokkenheid van de buitenwereld, het omliggende publieke en private domein en geledingen.

HZ wil en kan en wellicht zelfs móet immers de duurzame kennispartner zijn van de maatschappelijke en economische partners, waar verdere hoogwaardige instituties in een omtrek van meer dan 50 km ontbreken. De HZ doet er goed aan zich middels SARC (meer) rekenschap te geven van deze unieke positie en ligging.

De ter beschikking gestelde lijst van publicaties is nog onvoldoende representatief voor de kennisproductie van het nog jonge lectoraat. Maar de commissie heeft er wel aan afgelezen dat er potentieel is aangetrokken met de aangestelde lector en uit de visitatie blijkt dat er binnen SARC onderzoek wordt gedaan naar positieve gezondheid op thematiek uit de missie, maar ook naar optimalisatie van interventies bij mensen met een ziekte. Deze verschillende onderzoeken zijn niet allemaal gericht op het onderwerp positieve gezondheid en cross-overs. **De commissie raadt SARC daarom aan om – in afstemming met opdrachtgevers – te selecteren in de uit te voeren opdrachten ten einde de opdrachten/het portfolio aan te laten sluiten bij de inhoudelijke thema's.** Andersoortig onderzoek – buiten het zelfverkozen onderzoeksprogramma en thematiek – zou uiteraard door de lector vanuit zijn UvA-affiliatie voorgezet kunnen worden, maar zou in beginsel niet uitgevoerd moeten worden door SARC.

Over het algemeen is de commissie van mening dat SARC best wat trotser mag zijn op hetgeen het tot nu toe heeft bereikt. **Door duidelijk in kaart te brengen wat SARC allemaal doet – niet alleen in de vorm van publicaties, maar ook in andere producten en diensten – wordt het nog beter mogelijk om 'het portfolio' ook en vooral wervend uit te dragen naar de omgeving.** Bedenk daarbij hoe SARC bekend wil staan en ga vervolgens de te bieden producten, diensten en performances 'uitventen', gericht op positionering en profilering ter verhoging van de return on investment.

4. INTERNE EN EXTERNE SAMENWERKINGSVERBANDEN

Bevindingen

Bedrijfsleven en maatschappij

De commissie is onder de indruk van de grote hoeveelheid en verscheidenheid aan organisaties die aanwezig waren tijdens het gesprek met de evaluatiecommissie. Dit laat zien dat SARC veel samenwerkt met en onderzoeken uitvoert voor het regionale bedrijfsleven en voor overheidsorganisaties. Het is duidelijk dat SARC waarde hecht aan de opbouw en het onderhoud van duurzame relaties en dat deze relaties hechten aan hun verbinding met SARC. Deze wederkerigheid vanuit de HZ-omgeving is de commissie helder gebleken.

Zo is het Kenniscentrum Kusttoerisme één van de drie uitvoerende organisaties die een belangrijke rol vervullen in de toeristische sector in de provincie Zeeland. De andere twee partijen zijn Economische Impuls Zeeland en VVV Zeeland. Sinds 2014 werken deze drie organisaties samen binnen de 'toeristische uitvoeringsalliantie'. Hierin werken de organisaties nauw samen met de Provincie Zeeland en met gemeenten in Zeeland om de provinciale doelstelling op het gebied van toerisme te behalen. Het Kenniscentrum voedt de provincie bovendien bij beleidsvorming. Alle drie de organisaties geven aan zeer tevreden te zijn over de samenwerking met en de rol van het Kenniscentrum en zij zouden graag zien dat deze samenwerking een meer structurele vorm krijgt.

Ook het lectoraat heeft een aantal interessante en relevante partners waarmee en waarvoor het onderzoeken uitvoert. Zo is er onder andere een samenwerking met de GGD Zeeland, waarbij men zich richt op het aanpakken van eenzaamheid onder volwassenen en het maken van gezonde keuzes. Samen met een innovatiezoeker van WVO Zorg doet het lectoraat structureel onderzoek naar het welbevinden van mensen en hoe het welbevinden beïnvloed kan worden door simpele interventies. Naar de toekomst toe werkt het lectoraat met WVO Zorg aan de totstandkoming van een living lab in Vlissingen en aan het formeel maken van de academische werkplaats ouderen. Voorbeelden van andere samenwerkingspartners zijn de kleine netwerkorganisatie Goed Leven en een zelfstandig ondernemster die huisjes op het strand van Domburg exploiteert, die ook toegankelijk zijn voor mindervaliden. Studenten doen o.a. onderzoek naar hoe deze huisjes het beste ingericht kunnen worden.

De commissie is positief over de hoeveelheid, de intensiteit en de relevantie van de samenwerkingsverbanden van zowel het Kenniscentrum als het lectoraat. De aanwezige opdrachtgevers en samenwerkingspartners zijn zeer tevreden over de bijdrage van SARC en zij geven allemaal aan dat zij de samenwerking nog structureler willen inzetten en willen continueren.

De commissie denkt dat er nog winst valt te behalen door beide sectoren (toerisme en gezondheidszorg) met elkaar kennis te laten maken en vervolgens met concrete acties en projecten vorm en inhoud te geven aan de relaties. Bij het gesprek met het werkveld zaten zowel vertegenwoordigers vanuit de zorg als uit het toerisme. Dit zijn tot op heden twee gescheiden werelden, zo bleek, terwijl zij elkaar wel heel interessant vinden en mogelijkheden tot samenwerking zien. Het zoeken naar en ontwikkelen van cross-overs kan heel goed vormgegeven worden samen met de partijen in de regio. Door samenwerking van deze partijen te faciliteren kunnen interessante nieuwe ideeën ontstaan waaraan SARC een bijdrage kan leveren.

Kennisinstellingen

SARC is actief in een aantal relevante (internationale) samenwerkingsverbanden van kennisinstellingen. Zo is HZ University of Applied Sciences samen met NHTV en Stenden initiatiefnemer van het op 1 januari 2013 gestarte Centre of Expertise Leisure, Tourism & Hospitality (CELTH).

In dit verband wordt tevens samengewerkt met de Rijksuniversiteit Groningen, Wageningen UR en Tilburg University en er zijn bovendien een groot aantal bedrijven betrokken bij CELTH (o.a. ANVR, ANWB, Efteling, Horeca Nederland, Hilton Hotels & Resorts, Hiswa en de provincie Zeeland). Het Centre of Expertise richt zich op vier overkoepelende thema's (consument van morgen, nieuwe verdienmodellen, ontwikkelen van product/dienst/bestemming, duurzaam ondernemen & toerisme), die in samenspraak met het bedrijfsleven zijn opgesteld. De vertegenwoordiger van NHTV geeft aan dat SARC op een aantal van deze onderzoeksthema's een belangrijke bijdrage levert. Het gebeurt ook dat studenten van de andere instellingen onderzoek doen bij het Kenniscentrum Kusttoerisme of dat studenten van HZ een minor volgen bij NHTV of Stenden.

Het lectoraat werkt onder andere samen met de Universiteit van Antwerpen. Deze samenwerking is voor de hand liggend vanwege het feit dat de lector naast zijn aanstelling bij HZ ook een aanstelling heeft bij de Universiteit van Antwerpen. Zo wordt in gezamenlijkheid gekeken naar thema's als *healthy region*, *interdisciplinary care* en *integrated care*. Bovendien is HZ betrokken bij de organisatie van de Master Verpleegkunde en Vroedkunde aan de Universiteit van Antwerpen, waar ook een aanzienlijk aantal Zeeuwse Verpleegkunde studenten in doorstromen. In het gesprek met een vertegenwoordiger van de universiteit bleek dat hij enthousiast is over de samenwerking met het lectoraat. De commissie ziet ook de voordelen van de samenwerking, zeker waar het gaat om het vertalen van onderzoeksresultaten van de universiteit naar implementatieonderzoeken op de hogeschool. Maar zoals de commissie reeds in hoofdstuk 3 heeft aangegeven, wil het het lectoraat meegeven de aansluiting op het onderwerp *healthy region* met het onderzoek aan de universiteit verder uit te bouwen, daar ziekte zorg en gezonde regio niet per definitie aan elkaar verbonden zijn. Tevens beveelt de commissie aan de samenwerking te verankeren en verduurzamen in bredere en diepere zin dan nu – veelal via dezelfde lector – reeds het geval is.

Een andere mooie, vrij recente, samenwerking is er met University College Roosevelt (UCR) uit Middelburg. Deze samenwerking is gebaseerd op (voorgenomen) projecten. De aansluiting is het best te maken op het gebied van gezondheid en ziekte. Op deze laatste is volgens de commissie dezelfde opmerking van toepassing als voor de samenwerking van het lectoraat met de UvA: bezie wat passend is in de verkozen focus. Immers, de voorgenomen samenwerking lijkt op het eerste gezicht niet passend. Anderszins hebben de instellingen een succesvolle financieringsaanvraag gedaan voor een academische werkplaats ouderenzorg. Het lectoraat en UCR werken nu samen in een buddyproject, waarbij studenten van UCR worden gekoppeld aan een oudere met een geheugenprobleem. In het nieuwe schooljaar gaan studenten aan de slag als vrijwilligers/ mantelzorger en doen zij onderzoek naar het welbevinden van de ouderen. Deze samenwerkingsactiviteiten lijken de commissie wel weer passend in de SARC-missie.

Het lectoraat is verder ook betrokken bij het Healthy Ageing Network Northern Netherlands (HANNN), dat onder andere onderzoek doet naar de kenmerken van Blue Zones en de ambities heeft om van Noord-Nederland een Blue Zone te maken. De commissie beveelt aan die betrokkenheid bij het HANNN te continueren maar tevens beter te expliciteren in impact en return on investment. Daarnaast is SARC lid van het landelijke kennisnetwerk WESP (Werkgroep Evaluatie Sportevenementen). Internationaal gezien werkt SARC op projectbasis aan verschillende Interreg-projecten. Dit doen zij o.a. samen met Bournemouth University Higher Education Corporation, Université de Picardie en University of East Anglia.

Interne samenwerkingsverbanden

Het Kenniscentrum Kusttoerisme is verbonden aan een aantal opleidingen binnen HZ University of Applied Sciences. Dit zijn de hbo-bacheloropleidingen Vitaliteitsmanagement & Toerisme, Sport & Bewegingseducatie én International Business and Languages met profiel toerisme. Het lectoraat Healthy Region is bovendien verbonden aan de opleidingen Social Work, Verpleegkunde en Pedagogiek.

SARC is betrokken bij de ontwikkeling van de onderzoekslijnen binnen de verschillende opleidingen. Daarnaast zorgen het lectoraat en het Kenniscentrum voor de inbreng van actuele cases in het onderwijs, zijn ze actief in de ontwikkeling van minoren en betrokken bij het vak projectmanagement, dat altijd een onderzoeksopdracht op het onderzoeksdomein van SARC als concreet project behelst.

De verbinding tussen het onderwijs en het onderzoek van kenniscentrum en lectoraat wordt niet alleen gecreëerd door de lector, maar ook door de docentonderzoekers. Zo brengen docenten projecten uit het onderwijs in bij het lectoraat en vice versa. De projectmedewerkers van SARC – zij hebben mede als taak het binnenhalen van opdrachten – zorgen ervoor dat studenten worden gekoppeld aan nieuwe opdrachten. Daarnaast werken de projectmedewerkers mede aan onderzoek, projecten, publicaties en dergelijke. Zij worden ook ingezet voor het afnemen van interviews of het ontwerpen, uitzetten en innemen van enquêtes. Ook worden studenten, waar mogelijk, ingezet om door middel van het doen van (deel)onderzoeken een bijdrage te leveren aan promotieonderzoeken van docenten. Resultaat hiervan is dat de 'doeners' die vaak de toeristische opleidingen bevolken, ook in aanraking komen met de mogelijkheden van onderzoek als inhoudelijke versterking van het domein.

Op basis van de gesprekken constateert de commissie dat de samenwerking tussen de opleidingen onderling en ook de samenwerking van studenten van verschillende opleidingen binnen het lectoraat, steviger aangezet kan worden. De studenten Verpleegkunde geven aan dat zij geen projecten hebben met studenten van andere opleidingen. Bij Vitaliteitsmanagement kunnen studenten wel minoren doen die met andere opleidingen samenwerken, bijv. met Sport- en Bewegingseducatie en met studenten van NHTV. Er is wel een onderzoeksminor, waarin studenten van verschillende opleidingen met elkaar samenwerken, maar die minor wordt niet door alle studenten gevolgd. De minor is nog wel tamelijk klassiek van aard en de kans op passende methodologievernieuwing moet zeker te baat worden genomen.

De commissie denkt dat het binnen- en buitenschools samenbrengen van bijvoorbeeld studenten Verpleegkunde en Vitaliteitsmanagement & Toerisme mooie ideeën kan opleveren voor het verbeteren en/of vergroten van 'gezondheidstoerisme'. Dit sluit aan bij de suggestie om ook de aparte werkvelden van het lectoraat en het Kenniscentrum meer én bewuster met elkaar in contact te brengen, om te zien wat zij voor elkaar kunnen betekenen en waar zij met elkaar toe kunnen komen, zowel in de HZ-context als in de HZ-regio. Bovendien zou SARC met deze interdisciplinaire samenwerkingen een voorschot kunnen nemen op de ambitie om op termijn een masteropleiding Health & Hospitality te starten.

Conclusie

Zowel het Kenniscentrum als ook het relatief jonge lectoraat hebben een zeer goed en potentieel duurzaam netwerk opgebouwd met overwegend relevante partners. De volgende stap moet zijn om samen systematisch uit te zijn op de ontwikkeling van cross-overs in samenwerkingsverbanden die de inhoudelijke cross-overs handen en voeten kunnen geven.

De samenwerking met opleidingen is voldoende, maar de schotten tussen de opleidingen onderling zijn hoger dan voor de onderzoeken wenselijk is. Op dit vlak zou het dan ook goed zijn om samen met de onderwijsorganisatie te investeren (in tijd en/of geld) in multidisciplinaire projecten die bijdragen aan ontschotting.

5. INZET VAN MENSEN, MIDDELEN EN ORGANISATORISCHE RANDVOORWAARDEN

Bevindingen

Kwaliteit van betrokken onderzoekers/docenten

De kerngroep van SARC bestaat uit veertien leden. Hiertoe behoren de projectmanager van het Kenniscentrum, de lector, negen docentonderzoekers en drie projectmedewerkers. Op dit moment zijn twee van de leden bezig met een promotieonderzoek. De groep beschikt over goede onderzoeksvaardigheden, zo maakt de commissie op uit de cv's van de docenten. Ook de studenten zijn zeer tevreden over de onderzoekskwaliteiten van de lector en de docentonderzoekers.

Naast hun werkzaamheden voor het lectoraten zijn de onderzoekers – met uitzondering van de projectmedewerkers – tevens werkzaam in het onderwijs. Hiermee zorgt SARC ervoor dat de onderzoekers niet los komen te staan van het onderwijs, maar dat zij op natuurlijk wijze zorgen voor een connectie. De commissie vindt dit een goede werkwijze.

Voor 2016 bedraagt de totale formatie van SARC voor onderzoeksactiviteiten 7.8 fte, verdeeld over veertien medewerkers. Deze zelfde medewerkers zijn voor 5.4 fte actief in het onderwijs. Het is belangrijk om bij de onderzoeksprogrammering rekening te houden met deze capaciteitsopvang, hiermee kan niet een heel ruim onderzoeksveld afgedekt worden.

De docentonderzoekers geven aan dat zij graag zouden zien dat ze meer tijd beschikbaar krijgen voor hun onderzoeksactiviteiten als aandeel van hun aanstelling. Dit is nu nog vaak heel beperkt. Het blijkt heel lastig om in beperkte en dan ook vaak nog versnipperde tijd aan onderzoek te werken. Daardoor is het nu vaak zo dat onderwijsactiviteiten voorrang krijgen op onderzoeksactiviteiten. Docenten hebben ook het gevoel dat de onderwijsorganisatie geen oog heeft voor hun onderzoekswerk en het niet bijdraagt aan de waardering die zij als medewerker krijgen.

De wens van SARC is om de formatie in de toekomst te verhogen, door het binnenhalen van extra externe gelden. De commissie vindt dit een loffelijk streven, maar is kritisch. Het is immers geen sinecure om externe gelden te werven. En gezien de beperkte onderzoekscapaciteit legt acquisitie bovendien een aanzienlijk beslag op de voor onderzoek beschikbare tijd.

Tijdens het gesprek met het management werd duidelijk dat het College van Bestuur ervan uit gaat dat er meer mensen en middelen beschikbaar gaan komen bij onder andere SARC. Het gaat om middelen voor onder andere onderzoekers, en binnen de HZ breed zullen ook meer lectoren gaan komen. Ook werd door het management gezegd dat er meer tijd komt voor onderzoek door de docentonderzoekers. Waar een docentonderzoeker nu staat ingeroosterd voor drie dagen onderwijs, één dag lectoraat en één dag 'management/professionalisering', gaat dit naar twee dagen onderwijs, twee dagen onderzoek en één dag 'management/professionalisering', zo werd de commissie verteld. De commissie vindt dit een positieve ontwikkeling, mits deze níet toch weer gaat leiden tot versnippering. Capaciteitstoename moet leiden tot versteviging en robuustheid van kansrijke, vraag gestuurde focus en daarbij passende doelgerichte acquisitie en samenwerkingsverbanden.

Financiële en materiële middelen

In het financiële overzicht dat de commissie heeft bekeken, zijn de inkomsten over de periode 2012-2015 weergegeven. De grootste afzonderlijke post zijn de middelen van HZ zelf. Het ging in 2015 om een bedrag van € 180.000,-. Verder haalt SARC een aanzienlijk bedrag aan facturatieopdrachten binnen.

Dit zijn opdrachten die zelf worden verworven door betaalde onderzoeksopdrachten uit te voeren voor regionale of nationale opdrachtgevers, zoals gemeenten, toeristische organisaties en de Provincie Zeeland die jaarlijks subsidie en opdrachten verlenen aan SARC. Afgelopen jaar leverde dat een bedrag op van € 137.687,-. Daarnaast werd er ook € 114.863,- aan projectsubsidies binnengehaald en ontving SARC € 86.962 van het Centre of Expertise Leisure, Tourism and Hospitality. In totaal bedroegen de inkomsten van SARC in 2015 bijna € 530.000,-. Het jaar ervoor lag dat bedrag ruim € 70.000,- hoger, terwijl het in 2013 juist € 100.000,- lager was. Deze schommeling in inkomsten komt de continuïteit van de onderzoeksactiviteiten niet ten goede. Het is daarom goed om te horen dat het College van Bestuur van plan is om meer eerste geldstroom te investeren in onderzoek. Een groter deel van de lumpsum gaat gelabeld worden voor onderzoek.

SARC is op dit moment gehuisvest in Vlissingen en heeft, anders dan een fysieke locatie, geen specifieke materiële voorzieningen nodig.

Conclusie

SARC beschikt over goed eigen verdienvermogen. Het weet zelf een aanzienlijk bedrag aan subsidies en facturatieopdrachten binnen te halen. SARC kent een kwalitatief goede werkgroep, maar voor de verdere ontwikkeling van het gewenste specifieke onderzoeksprofiel is meer eigen investering nodig van de hogeschool. Hierbij is het belangrijk om te zorgen dat dit leidt tot versteviging en verdieping, niet tot versnippering van het onderzoek. Het is goed dat dit door het management wordt gezien en hier op korte termijn ook in zal worden voorzien. Hetzelfde geldt voor het scheppen van de juiste voorwaarden om ervoor te zorgen dat docenten geconcentreerder met praktijkonderzoek bezig kunnen zijn.

6. OUTPUT, IMPACT EN WAARDERING

Bevindingen

Kennisontwikkeling binnen het onderzoeksdomein

Op basis van de lijst met publicaties stelt de commissie vast dat zij te maken heeft met een actief Kenniscentrum en dito lectoraat. Zoals eerder aangegeven is het echter de vraag wat er met deze publicaties gebeurt. De vertegenwoordigers van de kennisinstellingen waarmee de commissie sprak, zijn evenwel zeer enthousiast over de bijdrage van SARC aan het onderzoeksdomein. Zo speelt SARC een belangrijke rol in een aantal projecten van het Centre of Expertise Leisure, Tourism & Health. Steeds meer wordt SARC, door zowel partnerinstellingen als door het beroepenveld, gezien als de kennispartner voor Zuid-West-Nederland voor kusttoerisme gerelateerde vraagstukken en gezonde regio.

Valorisatie naar beroepspraktijk en maatschappij

Het begrip 'valorisatie' zorgde tijdens de evaluatie wellicht voor enige verwarring. Valoriseren is niet hetzelfde als publiceren. Valoriseren betekent het tot maatschappelijke en economische rendabiliteit brengen van producten en diensten door het in de praktijk toepassen van onderzoeksresultaten, of dit nu een nieuw businessmodel is of een innovatief product. Publicaties kunnen hiertoe leiden, maar doen dat meestal niet, als SARC met haar publieke en private partners niet zelf energie besteedt aan het zetten van de volgende stappen.

Het is hiertoe van belang om zicht te krijgen op de impact van een onderzoek. Is het implementeerbaar? Wie doet er wat mee? Het antwoord op dit soort vragen maakt inzichtelijk wat onderzoek daadwerkelijk oplevert. Incidenteel hebben impactmetingen plaats gevonden als onderdeel van het project. De docentonderzoekers leken hier echter niet van op de hoogte te zijn. Hier is dus nog winst te behalen, bijvoorbeeld door het onderzoek naar impact en implementatie te verbinden met de bestaande onderzoeken over innovatieprocessen.

Niettemin kunnen een aantal onderzoeksresultaten worden genoemd die inmiddels worden/zijn geïmplementeerd. Zo is er de ZeelandPas, die is geïntroduceerd om het activiteitenpatroon van toeristen in Zeeland te volgen en in relatie te brengen met hun verblijfplaats en de weersomstandigheden. Door analyse van deze informatie (big data) kunnen de toeristische ondernemers met hun aanbod inspelen op bijvoorbeeld de weersomstandigheden. Een ander voorbeeld is de, in samenwerking met University College Roosevelt ontwikkelde, matchingtool waarmee studenten van UCR via een buddyproject worden gekoppeld aan een dementerende oudere.

Ook de resultaten van diverse onderzoeken van het Kenniscentrum Kusttoerisme worden door de Zeeuwse gemeenten en (toeristische) ondernemers gebruikt bij de ontwikkeling van hun beleid. De onderzoeken van het Kenniscentrum zijn voor hen een belangrijke informatiebron. Van belang is te volgen of en zo ja in hoeverre deze toepassingen en gebruik ook nog return on investment opleveren aan SARC en aan haar partners. Het lijkt de commissie dat dit aandacht behoeft.

Het werkveld weet het Kenniscentrum en het lectoraat goed te vinden, zowel overheden als het bedrijfsleven. De grote groep werkveldvertegenwoordigers waarmee de commissie sprak, waren zeer enthousiast over de rol die SARC speelt. Zij zien hen echt als de kennispartner op het gebied van kusttoerisme en een gezonde regio. Een positie die in zakelijke verhoudingen en revenuen nader benut kan worden, wellicht na enig voorafgaande exploratie.

Betekenis voor onderwijs en scholing

Verschillende opleidingen profiteren van de aanwezigheid van het Kenniscentrum en het lectoraat. SARC is direct gelieerd aan de opleidingen Vitaliteitsmanagement & Toerisme en Sport- en Bewegingseducatie, die een aantal projecten en minoren kennen die worden uitgevoerd onder begeleiding van het lectoraat. Ook is er standaard een aantal studenten van VMT dat de afstudeerstage loopt bij het lectoraat.

Via de cursus Projectmanagement wordt door studenten Verpleegkunde, Social Work en Pedagogiek gewerkt aan concrete opdrachten die gaan over kusttoerisme en/of Healthy Region. Zo deed een aantal studenten Verpleegkunde onderzoek naar kenmerken van Blue Zones (power 9) en naar slaaphuisjes voor mensen met een beperking op het Domburgse strand.

De studenten die een project voor of onder begeleiding van het lectoraat hebben uitgevoerd, geven aan onderzoeksvaardigheden beter te beheersen dan klasgenoten die niet met het lectoraat hebben gewerkt. De studenten die niet bij/voor het lectoraat onderzoek doen, komen alsnog wel in aanraking met werk van het lectoraat via onderzoeken en artikelen die zij voor bepaalde vakken moeten lezen en/of cases die ze moeten maken. De resultaten van SARC komen op deze wijze in het onderwijs aan de orde en kunnen bijdragen aan de profilering van de opleidingen in de regio.

De studenten geven ook aan dat zij merken welke docenten wel en niet betrokken zijn bij het lectoraat. De docentonderzoekers hebben over het algemeen meer kennis van onderzoeksmethoden, waardoor de begeleiding op dit vlak heel goed is en studenten ook meer leren over het doen van onderzoek. Daar komt bij dat deze docenten ook vaak een iets ander netwerk hebben (meer onderzoeksgelateerd), dan hun collega's die naast hun werk als docent tevens werkzaam zijn in het werkveld. Deze laatste groep heeft juist veel contacten in het werkveld. Een combinatie van beide is goed, daarover zijn de studenten en de commissie het eens.

Conclusie

De commissie concludeert dat SARC een relevante bijdrage levert aan de (kennis)ontwikkeling van het toerisme aan met name de Zeeuwse kust. De vraag naar ondersteuning vanuit andere delen van het land neemt de laatste tijd toe. Dit is een mooie ontwikkeling, die wat de commissie betreft verder doorgezet kan worden door SARC steviger naar buiten 'te promoten' en de producten te vermarkten.

Verder raadt de commissie SARC en de Academies voor Economie & Management en Welzijn & Zorg aan om na te denken over manieren waarop nog meer docenten en studenten kunnen profiteren van de aanwezigheid van het Kenniscentrum en het lectoraat en het groeiende netwerk in de regio.

BIJLAGE 1 Samenstelling commissie

Drs. F.M. (Fokke) Brouwer – voorzitter

De heer Brouwer, is sinds 2008 senior adviseur bij Hobéon, met als aandachtsgebieden kwaliteitszorg & certificering, management consult, onderzoek en duurzaamheid. Hij treedt regelmatig op als voorzitter van accreditatie- en evaluatiecommissies en beschikt als zodanig over expertise op het gebied van evaluatie- en verantwoordingsstelsels, en van contextkennis over onderwijs en onderzoek in het hbo.

Prof. dr. N.L.U. (Nico) van Meeteren – deskundige

De heer Van Meeteren is Executive Director van de Stichting Topsector Life Sciences & Health (LSH) en Secretaris Generaal van het Topteam LSH. Daarnaast is hij werkzaam als bijzonder hoogleraar Fysiotherapie aan de Universiteit Maastricht.

De heer Van Meeteren innoveert al zijn hele leven. Zo initieerde hij 18 jaar lang producten- en diensteninnovaties ten behoeve van de fysiotherapie en revalidatie door middel van fundamenteel en toegepast onderzoek vanuit het Universitair Medisch Centrum Utrecht. Vanaf 2008 vervulde hij als Directeur Innovatie "Levenslang Gezond" vanuit TNO diverse leidinggevende functies in nationale en internationale gremia en startte hij de publiek-private samenwerking ten behoeve van gezondheidsbevordering in proeftuinen en regio's als "Vitaal Vechtdal" en "Economie071". De heer Van Meeteren kreeg in 2009 de Parel van ZonMw voor een zorginnovatie genaamd "Better in, Better out". Deze innovatie, die inmiddels wereldwijd geëxporteerd wordt vanuit zijn deeltijd leerstoel aan de Universiteit Maastricht, biedt succesvolle evidence based pre- en postoperatieve maatregelen voor kwetsbare patiënten.²

Dr. A. (Angelique) Lombarts – deskundige

Mevrouw Lombarts is specialist op het gebied van (zakelijk) toerisme en citymarketing. Zij adviseert publieke en private organisaties bij hun strategische beleids- en marketingvraagstukken op (zakelijk) toeristisch en/of citymarketing gebied. Daarnaast geeft zij lezingen en treedt ze op als dagvoorzitter of expert in paneldiscussies op het gebied van city marketing en/of vrijetijdsgebied, o.a. op het terrein van cultuur, sport, toerisme, congressen, evenementen en festivals.

Van 2007 tot 2015 was mevrouw Lombarts lector City Marketing & Leisure Management bij Hogeschool Inholland. Per 1 augustus treedt mevrouw Lombarts in dienst bij de Hotelschool The Hague als lector Hospitality, Happiness & Care.

I.A.M. (Inge) van der Hoorn MSc - secretaris

Mevrouw Van der Hoorn volgde de bacheloropleiding Vrijetijdsmanagement en studeerde vervolgens Beleid, Communicatie en Organisatie aan de Vrije Universiteit. Inge is vanaf 2011 werkzaam bij Hobéon, waar zij onder andere betrokken is bij de advisering van hogescholen en universiteit over de ontwikkeling van nieuwe opleidingen. Daarnaast treedt zij op als secretaris (NVAO gecertificeerd) bij opleidingsbeoordelingen en onderzoeksevaluaties.

² Bron: <http://www.health-valley.nl/nieuws/prof-dr-nico-van-meeteren-nieuwe-directeur-stichting-lsh-en-secretaris-van-het-topteam-lsh/>

BIJLAGE 2 Programma visitatie

Programma site visit beoordeling Kenniscentrum Kusttoerisme en lectoraat Healthy Region van HZ University of Applied Sciences (samen SARC), d.d. 29 juni 2016

Tijd	Gesprekspartners
08.30 - 9.30	Intern overleg commissie
09.30 - 09.35	John Dane Nel Verhoeven Olaf Timmermans Margot Tempelman
09.30 - 10.30	Lector en management Olaf Timmermans Margot Tempelman
10.30 - 11.30	Werkveld Wies Buysrogge (Impuls Zeeland) Charles Versluijs (ZeelandCare) Patrick Polie (VWV) Arnold Schelfhout (Goed Leven Zeeuws Vlaanderen) Fer de Bruin (WVO Vlissingen) Dick van de Velde (ImpulsZeeland) Leonie Ernst (GGD) Inge Monteyne (Provincie Zeeland) Jacques Suurmond (TUA) Jolanda Schroevers (Stranddroom)
11.30 - 12.30	Bespreking Studenten Angelica de Haan Milou Ton Martine Westveer Dominique van Hout Lisanne Poissonnier Hanna Lievense
12.30 - 13.30	Lunchpauze
13.30 - 14.30	Docentonderzoekers Peter Kruizinga Timo Derriks Bouwe Postma Diana Korteweg Maris Matthilde Mathijsse Iris van der Velde Andy Minderhoud
14.30 - 15.30	Betrokken Kennisinstellingen Dr. Gerda Andringa (UCR en Academische Werkplaats Ouderenzorg) Prof. dr. Peter van Bogaert (Universiteit Antwerpen) Wicher Meijer (NHTV)
15.30 - 16.15	Management Nel Verhoeven (Dean) Henk Zielstra (MD) Adri de Buck (CvB)
16.15 - 17.15	Intern overleg commissie
17.15 - 17.30	Terugkoppeling

BIJLAGE 3 Onafhankelijkheidsverklaringen

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag
T (070) 30 66 800
F (070) 30 66 870
I www.hobéon.nl
E info@hobéon.nl

Betreft de beoordeling door Hobéon Management Consult BV van:
HZ University of Applied Sciences

Betreffende het onderzoekscentrum:
Scaldis Applied Research Centre

Onafhankelijkheidsverklaring lid onderzoekspanel

De ondergetekende,

Naam: drs. F.M. Brouwer

Functie binnen het onderzoekspanel: voorzitter

verklaart geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben, anders dan in het kader van de werkzaamheden als lid van het onderzoekspanel van Hobéon Management Consult, met de betrokken school/opleiding(en)/onderzoekscentrum, tenminste gedurende vijf jaar voorafgaand aan de beoordeling.

Getekend te Den Haag, op 31-03-2016

Handtekening

Hobéon® Groep b.v. is lid van de Raad van Organisatie-Adviesbureaus (ROA)

Large Voorhout 34
4134 ED Den Haag
T: 070 731 61 800
F: 070 731 61 830
I: www.hobéon.nl
E: info@hobéon.nl

Betreft de beoordeling door Hobéon Management Consult BV van:
HZ University of Applied Sciences

Betreffende het onderzoekscentrum:
Scaldis Applied Research Centre

Onafhankelijkheidsverklaring lid onderzoekspanel

De ondergetekende,

Naam: dr. A. Lombarts

Functie binnen het onderzoekspanel: lid

verklaart geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben, anders dan in het kader van de werkzaamheden als lid van het onderzoekspanel van Hobéon Management Consult, met de betrokken school/opleiding(en)/onderzoekscentrum, tenminste gedurende vijf jaar voorafgaand aan de beoordeling.

Getekend te Amslcedem, op 31 augustus 2016

Handtekening

Betreft de beoordeling door Hobéon Management Consult BV van:
HZ University of Applied Sciences

Betreffende het onderzoekscentrum:
Scaldis Applied Research Centre

Onafhankelijkheidsverklaring lid onderzoekspanel

De ondergetekende,

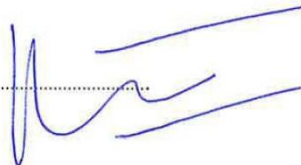
Naam: prof. dr. N.L.U. van Meeteren

Functie binnen het onderzoekspanel: lid

verklaart geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben, anders dan in het kader van de werkzaamheden als lid van het onderzoekspanel van Hobéon Management Consult, met de betrokken school/opleiding(en)/onderzoekscentrum, tenminste gedurende vijf jaar voorafgaand aan de beoordeling.

Getekend te Bunrik, op 5 sept 2016.

Handtekening

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag
T (070) 30 66 800
F (070) 30 66 870
I www.hobéon.nl
E info@hobéon.nl

Betreft de beoordeling door Hobéon Management Consult BV van:
HZ University of Applied Sciences

Betreffende het onderzoekscentrum:
Scaldis Applied Research Centre

Onafhankelijkheidsverklaring lid onderzoekspanel

De ondergetekende,

Naam: I.A.M. van der Hooft, MSc

Functie binnen het onderzoekspanel: secretaris

verklaart geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben, anders dan in het kader van de werkzaamheden als lid van het onderzoekspanel van Hobéon Management Consult, met de betrokken school/opleiding(en)/onderzoekscentrum, tenminste gedurende vijf jaar voorafgaand aan de beoordeling.

Getekend te Den Haag, op 30 augustus 2016

Handtekening

Hobéon® Groep b.v. is lid van de Raad van Organisatie-Adviesbureaus (ROA)

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800

F (070) 30 66 870

E info@hobeon.nl

I www.hobeon.nl